

sorban. A marosvásárhelyi színház román tagozata D. R. Popescu Azok a *szomorú angyalok* c. színművét mutatta be. Egy fiatal fiú a főhőse, aki most jött a börtönből. Fásult, gyűlöli a felnőtteket, köp mindenkire. Ezt egyébként szó szerint kell érteni, ugyanis volt művezetőjét és szakszervezeti titkárát tökmaggal köpi szembe. De nem lesz baj. A két öreg túri, hiszen mint kiderül, az ő aljasságuk juttatta az ártatlan fiút a börtönbe. A fiú joggal haragszik, és az ő tiszta igazsága „győz”: a művezető ön-gyilkos lesz. Kár, hogy a jól és izgalmasan induló darab a második részben ellaposodik. A darab így is meglepő sikert aratott. A „szakma” kivonult az előadásra. Igen sok nézőnek nem jutott ülőhely, és állva nézték végig a produkciót. Bár a két fiatal színész bőven megérdemelte a tapsot, mégis a szerzőt ünnepezték elsősorban - talán bátorsága miatt.

Hasonló közönségsikert hozott a Bulandra Színház stúdiójában bemutatott darab. A címe: *Tandrete si abjectie* (*Gyöngédség és undor*). Először egy egyfelvonásost, majd a második részben négy kis jelenetet láttunk a kitűnő Octavian Cotescu főszereplésével. Ez a színész mindent tud. Egyébként hasonlít Rajkinra. Az egyfelvonásos ragyogó szatíra. Egy múlt századi előkelő család méregpoharat itat teherbe ejtett lányával - csak azért, hogy a látogatásra várt császár megdicsérje az apát. Az apa és az anya közösen nyújtják a méregpoharat lányuknak. A lány kiissza, az apa visszahelyezné a poharat a tálcára, és íme, rajta van egy levél. A levélben közlik, hogy a császár nem jön.

A második részben a kis jelenetek a máról szólnak. Termelési értekezlet, ahol X bevádolja Y-t, „kikészíti”, ahogy mondani szokták, egy fél óra múlva azonban egymást átölelve kedvesen iszogatnak a kocsmában.

Egy kisember - aki átlátszó, mint az üveg, élete nyitott könyv - elhatározza, hogy neki is lesz féltve őrzött titka, hiszen titok nélkül nincs boldogság. Mit tesz? Eldugja a kalapját. A környezete azonnal észreveszi a nagy változást. Végül keresni kezdik a titkot. Először csak kedvesen, rendszeren, később egyre követelőzőbben. A kisember megijed, nem mer tovább titkolózni és -- eltúri, hogy fejébe nyomják a kalapot (A szerző Teodor Mazilu.)

A magyar színházi szakembert elsősorban a meglepően egyszerű és igen hatásos díszletek ragadják meg. A román

tervezők építészektől kerülnek ki. Meg kell említenem Stefan Hablinschi lengyel tervezőnek a *Mária 1714* című történelmi műhöz tervezett igen hatásos díszletét. A színhely egy börtöncella. Amikor a függöny felmegy, egy átlátszó vásznon keresztül láthatjuk a hátsó szín-pad ún. tűzoltólépcsőjét, amely körben a színpad hátfalán húzódik végig. Itt járnak, kopognak végig a börtönőrök, egyre közelebb jönnek a lépések, egyre fenyegetőbbek. Csak ezután világosodik ki a szín, melyet egy fehér vászonanyag zár körül. A hátsó fal közepén durva fa-ajtó és egy impozáns lépcsősor vezet a szín közepére. A díszlet igen célszerű, a bejárat a közönség közvetlen közelében van.

A másik kitűnő díszletet a Bulandra Színházban láttuk, Diderot *Rameau unokaöccse* című darabjához. A tervező: T. Popescu-Udriste, aki különös, tíz tükröfalból álló díszletét másfél évig tervezte. Miután a Nemzeti Színház - ahol a darabot eredetileg próbálták -- nem adta meg a szükséges anyagi támogatást, átvitte díszletét a Bulandra Színházba, ahol szabad kezet kapott a további munkához. A laikus néző előtt is világossá válik, hogy a rendező és a tervező, valamint a színészek hosszú, fáradságos közös munkával teremtették meg az elő-adást. A tíz tükröfalat - amelyeket egy vasváz tart - a díszletfal szokványos fel-állítására helyezték el. A tükrök kétoldalasak, és minden irányban körbe mozgathatók. Csak felülről világítják meg őket, hogy elkerüljék a visszatükröződést. Így nagyszerű játéktere van a két színésznek, hiszen ha a színpad mögé kerülnek, akkor is láthatók négy-öt tükröből. A tükröket fekete ruhába öltözött színészek mozgatják, akik egyúttal a hat külső hangot is „játsszák”. Hallatlan be-gyakorlást, állandó koncentrációt igénylő fegyelmezett munka. A darab egyébként (Gelu Naum alkalmazta a művet színpadra) igen szellemes és érdekes.

A fesztivál tíz napja alatt három megbeszélést tartottak. Állítólag heves viták, késhegyre menő harcok folytak az értekezleteken. Végül döntöttek a fesztivál jövő célkitűzéseiről.

Az az érzésem, hogy hasonló ügyszere-tettel és szervezettséggel megrendezett országos fesztivál már nagyon aktuális lenne nálunk is.

színháztörténet

PÉTERFFY IDA

Egy 18. század végi „Kellemetes Vig-játék”

Százötvennégy évvel ezelőtt „Pesten, Trattner János Tamás betűivel” 1816-ban jelent meg Horváth Ádám: *A tétényi leány Mátyás királynál* c. vígjátéka. „Régen írta, és most közre bocsátja. - vallja a szerző. A „régen” kifejezés ugyan bizonytalan időmegjelölés, de jelenthet évtizedeket is, mint ahogy jelen esetben ez valószínű. Horváth életkörülményei a 19. századra eső - 1800-1820 - szakaszában, gazdasági nehézségekkel, családi perpatvarral, második feleségétől való elválásának kellemetlenségeivel, Somogyból Zalába hurcolkodásával és fokozódó betegeskedésével, nem te-szik valószínűvé, hogy olyan friss, fiatalos kedélyű darabot írjon, mint amilyen *A tétényi leány*. Ebben az időszakban mindinkább tudományos irányba fordul érdeklődése: matematikai, filozófiai tanulmányt ír, történelmi munkán dolgozik, enciklopédia készítésébe kezd. A Magyar Játékszínnel való kapcsolata is az 1790-es évek elejére utalja vígjátékának keletkezését.

„1790 óta mint követ részt vett az országgyűléseken és ilyen minőségben ő is egyengette a legelső magyar színészek kezdő lépéseinek útját.” - olvassuk róla a Magyar Színművészeti Lexikonban.

(Budapest, é. n.) „Írni, verselni, mindig készen volt, mikor kívánták, vagy eszébe jutott” - írja róla Kazinczy. 1790-ben „azt az ajánlatot tevő, hogy minden héten ad a Magyar Színjász Társaságnak egy új darabot, még pedig Magyar világból vett.” (Tudományos Gyűjtemény, 1822. II. k. 72. 1.) A' *Tétényi Leány* témája „magyar világból vett”. „A' régi kis világbeli magyar erköltsnek és észnek példája Víg-játék formában.” - A Játékszínnel való kapcsolatának dokumentuma, hogy 1794. április 23-án mutatták be Pesten „Az *elszegényedett nemesember*” c. drámáját.

Horváth az 1790-es évek elején ismerkedhetett meg a tétényi leány meséjével. A *Magyar Hírmondó*-ban 1792-ben jelent meg egy közlemény „*Mátyás királyról egy régi Magyar Hagyomány*” címen. Az elbeszélés tárgya: hogyan került fel Budára, Mátyás udvarába a tétényi bírósok lánya. Mint felelt meg éles ésszel a legfogósabb kérdésekre, mint adott jó tanácsokat a legbonyolultabb helyzetekben is a hozzá fordulónak. A név nélkül megjelent cikk stílusáról ítélve, nem lehet Horváthé. De mint a lap olvasója, itt találkozhatott azzal a történettel, amely vígjátékának foglalata lett. Ismerve ez idő tájt tanúsított buzgóságát a „Magyar világból vett” színdarabok írására, feltehető, hogy hamarosan munkához is látott.

Horváth 1792-ben 32 éves volt. Balatonfüreden lakott. Fent a domboldalon levő szőlők, gyümölcsöskertek között ma is áll a háza a róla elnevezett utcában. Emlékezetét a fürdőtelepi Pantheonban és a faluban is márványtábla

őrzi. Füredről rendszeresen átjárt Szántódra gazdálkodni a tihanyi apátság bérebevett földjén. Lakást is bérelt Szántód-Pusztán. Ezt „Remeteház”-ának nevezte. Ma is épségben áll az árkádos udvarú parasztház, melynek egyik bolthajtásos szobájában kereste fel Kazinczy. Itt írta számos költeményét, dalát, s barátaihoz szóló leveleit. Gyakori utazásával - Budára, Pozsonyba, Bécsbe - áttörte vidéki elzártságának falát. Tudósokkal, költőkkel, közéleti személyiségekkel folytatott levelezésével bekapcsolódott az ország akkori szellemi áramlatába. Mindenfajta irodalmi megmozdulás iránt élénken érdeklődött. Vidám kedélye, tréfálkozása, eredeti egyénisége a Balaton-környék társaságának kedvencévé avatta. Dalos-költő és „dühös tán-cos”, ki szívesen rögtönöz. Névnap vagy lakodalom, balatoni kirándulás vagy bakkonyi vadászat mindmennyi jó alkalom volt arra, hogy verseljen. Hamar talált költeményeihez dallamot: régit, újat, népit vagy maga „tsinálmányát”. Érces bariton hangján rázendített a dalra, hogy szórakoztassa a társaságot. Ahol megjelent - csizmában, veres nadrágban, zöld színű zsinóros-prémes mentében, haját három „csombokba” fonva - eredetiségével, jóízű beszédével, hatásos dalaival - ő volt a főszereplő. Életének ebben a füredi-szántódi szakaszában írhatta ifjúi kedélyvilágra valló vígjátékát.

A' *Tétényi Leány* kézírata már jóval 1814 előtt készen állt. Ezt bizonyítja Kazinczyhoz - „Nagy Bajom 12-a Julii 1814” - írott levele. „Eleinte, míg a' Grófné (Szapáry Péterné) tulajdonságait nem eléggé nézhettem ki, neki is ajánlékoztam egy Theatrális darabot, *Tétényi Leány és Mátyás király*, annak is a' volt a' híre, hogy már sajtó alatt van, de már most nem hihetem.” Ennek az időszaknak hosszadalmas postai és utazási lehetősége, az ügyintézés: cenzúra, nyomdai viszonyok lassúsága mellett a „de már azt nem hihetem” kitétel mögött egy jó évtizednyi időt sejtethetünk. Szapáryék nem bizonyultak sikeres párt-fogónak. A grófnak Horváth a *Holmi-IV.* darabjának kézírataát adta, de hiába várta kinyomtatását. A' *Tétényi Leányt* végül is a dunántúli Inkey házaspár „segítette világra”, mint ezt az 1815. május 11-én kelt ajánlásból látjuk. „Méltóságos báró' kesselőkői Majthényi Ör'sebet asszonyhoz Méltóságos cs. kir. kamarás Palléni Inkey János Úr hites

társához.” „E' kis könyvet ...”

.. méltán és mintegy tartozásképpen ajánlom Nagyságodnak; - mint a' ki, a' születés' és szerentse javainak bőségében is, mind a Szép Nem eredeti Erköltsseit, ártatlan nyájassággal elegyítve, szívéből és tetteiből példássan tündökölteti; mind a' Magyar Gazdaasszonyaságot, mindennapi foglalatosságai közé számlálja.” - Az ajánlás illő a gavallériájáról híres Horváthhoz. Talán az ünnepi alkalom, az előkelőségekhez való szólás váltotta ki régies-körülményes kifejezési módjait? A vígjáték könnyedén pergő párbeszédeinek stílusa merő-ben más. Mintha nem egy kéz írta volna. Igaz, hogy érvényesül benne a népi beszéd hatása, ezért is világosabb, egyszerűbb a stílus, de emellett felfedezhetjük a nagy időbeli különbséget is a darab és az ajánlás írása között.

Majthényi Örsebet Asszony elfogadta az ajánlást. Inkey János, a cs. és kir. „Kamarás Úr” pedig - dicséretére legyen mondva - vállalta a népi jellegű vígjáték nyomdai költségét. A *Hazai és Külföldi Tudósítók* 1816. szept. 11-i számában egy közlemény a dunántúli irodalompartolásokról szólva, többek között ezt írja: „Nagys. Inkey János, Kir. Kamarás Úr T. Tudós Horváth Ádám Úrnak *Tétényi Leányka* nevű kellemetes munkáját önnön költségén kinyomtatván, az Exemplárokat az Író Úrnak adta.” Ugyanezt a tudósítást a *Magyar Kurir* 1816. szept. 17-i számában is olvashatta a nagyközönség, az újonnan megjelent, de már régen meg-írt „kellemetes munká”-ról.

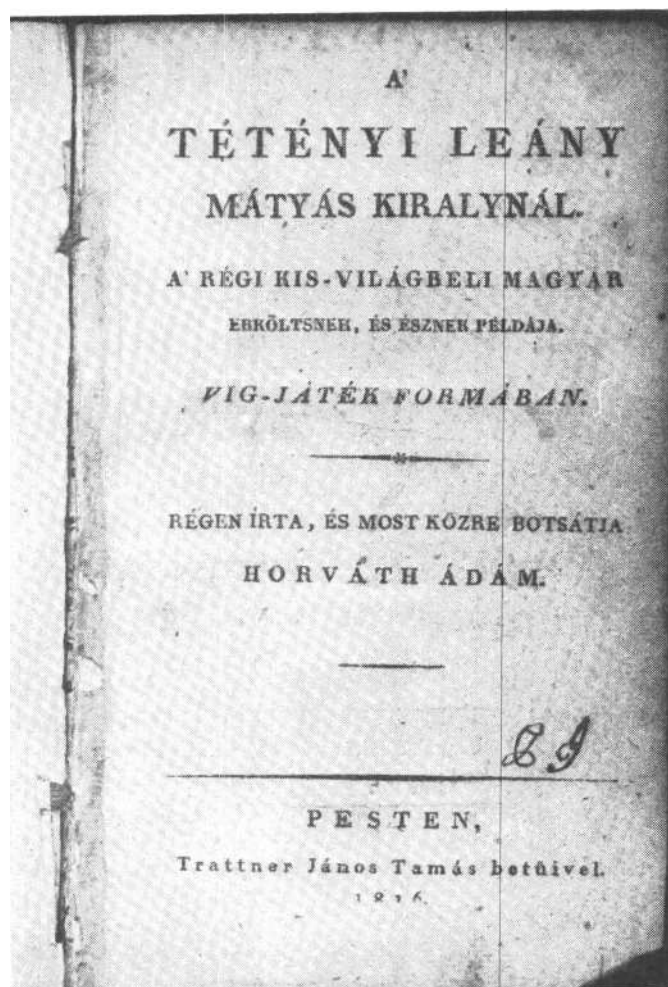
A darab ismertetésére és kritikájára további három év múlva került sor. Horváth már 1818. február 26-án írja Kazinczynak, hogy „az én Tétényi Leányomat” „Bétsben fogják recenseálni”, de ez a híradás csak egy év múlva realizálódik. A „*Wiener allgemeine Literatur-Zeitung* Febr. 27dikén (29. sz. alatt) a' magyar Drámákat ítélgeti. Első neki a' Tétényi leány, mellyet nagyon megdicsér” - írja Bécsből 1819. március 13-án Ungvárnémeti László Kazinczy-nak.

Nem sokkal később - talán a kedvező bécsi kritika hatására - a *Tudományos Gyűjtemény* 1819. évi II. kötetében is közölnek ismertetést *Könyvvizsgálat* címen, T. aláírással (83. 1.) Horváth vígjátékáról. Ebből idézünk. A történet „nagyon interesszálóképen (érdekesen) van előadva, s azért e Darab a Magyaroknak mindenkor lelkes mulatására

fog szolgálni." „A karakterek, benne áttalában véve elég szerencsével vannak találva." „A maga nemében mindenkor a szerencsésebb elme művekhez fog tartozni. s végezetül is még két óhajását szeretné tellyesíttetni a' R. (recensor) t. i. hogy a' T. Szerző több illy Darabokat is nyújtana Hazájának s hogy a' Magyar Színjátszó Társaság, ha még eddig nem tette, minél előbb mutattá meg e' Darabot a' színen is." - A kritikus első kívánsága nem teljesült. Az utóbbi is csak részben. A Magyar Szín-játszó Társaság műsorán nincs nyoma a Tétényi Leány előadásának, de Toldy Ferenc német nyelven, 1828-ban megjelent kézikönyvében (Handbuch), mely a magyar költészetéről szól, a Horváth irodalmi tevékenységét ismertető rész-ben azt írja hogy *A' Tétényi Leány Mátyás királynál*, vígjáték öt felvonásban, amelyet a színpadon is felhasználtak. Kár, hogy nem említi, hogy mikor, hol és kik adtak elő? - Horváth darabjának ajánlásában kitér a színrevihetőség kérdésére is. Valószínűleg előzetes kritikára felel. „Hogy nem lehet eljátszani a Játék színen; a' színeknek gyakor és kemény változtatásai miatt. - Nehéz - de lehet - Én eltudnám rendelni szembetűnő hiba nélkül."

A' Tétényi Leány irodalomtörténeti érdekessége, hogy tulajdonképpen az első népi hangvételű színpadi mű irodalmunkban. Jóval megelőzi a 19. sz. népiességre való törekvését, s szellemesebb szöveggel, mint aminőket a népszínművekben általában találunk. „Határt jelöl Mátyással foglalkozó költészetünkben" - írja egy 1911-ben megjelent tanulmány. „Míg az eddigiek csupán történeti anekdotákat dolgoztak fel, melyeket nagyrészt Bonfiniből merítettek", „ebben a vígjátékban már teljesen érvényesülnek a népies elemek. Egyszerre szemben állunk egész sorával a Mátyásról szóló adomáknak." „Szerzője felhasználja a különös megajándékoztatás és a cinkotai kántor adomáját, s az egészet, mint egy keretbe, belefoglalja az okos leány meséjébe." (Tolnai Adél: *A Mátyás királlyal foglalkozó irodalom*, Bp. 1911.)

„Horváth Ádám első irodalmi mű-velője a történelmi vígjátéknak", állapítja meg 1897-ben Bayer József *A magyar drámai irodalom története* c. könyvében. Az egyébként erős kritikát gyakorló szerző elismeri, hogy a darab „nyelvezete zamatos, magyaros". A bírálatban szereplő vádak között van

olyan, amelyik felkeltheti mai színpadi szakértőink figyelmét. Pl. „A XVI. évszázadbeli népszínjátékokba illő utasítás, füzi hozzá Horváth színreviteli megjegyzéséhez. - Nem éppen ez illik egy XV. századi cselekményű, naiv, népi szemléletű darabhoz? „Felfogása közel áll a népieshez, de itt-ott mintha keresné a népies szólásmódokat, melyeket a munka végén össze is gyűjt." - A mai restaurátor találhat ezek között olyant, ami használható! „Mintaképei nem a burleszk comicumban kiváló olaszok Gozzi, Goldoni, hanem legfeljebb Plautus, Terentius, kiknek comikai fogásait a XVIII. évszázad végeztével teljesen elkoptatta az iskolai színpad." Kérdés: leértékelésnek számít-e a két nagyszerű antik római szerzőre való utalás? Mai rendezésben még felfrissülhet a i8. századi „elkoptatás". „Ha ezt a vígjátékot a XVIII. évszázad helyett pl. a XVII. évszázad végén írják, egyike lehetne a legjobb népi színjátékoknak." Ez

a megjegyzés úgy hiszem fokozottan felkeltheti mai színpadi szakértőink figyelmét a darab iránt!

Meglepő, hogy Horváth Ádám mindössze két dalt szerepeltet vígjátékában. Mindkettőt a címszereplővel, Julival énekelte. Pedig „Az énekes vers-írásnak e korban (18-19. sz. ford.) legeltökéltebb, legzeneibb és magyarosabb szándékú képviselője", írja e század elején tekintélyes irodalomtörténészünk Horváth János. „Igazi verselő volt s dallamkultusza és természetes zenei érzéke (miről verstani értekezése is tanúskodik) kora legbuzgóbb népdalkedvelőjévé tette. Szerette, tudta s feljegyezte a fülé-be jutott régi énekeket, költött maga is kedvelt áriákra vagy saját dallamára, régieket kiegészített, átfirt, travesztált." (A magyar irodalom népiessége Faludítól Petőfiig. Bp. 1927.) Ennek az értékes munkájának bizonyítéka az *Ötödfele század Énekek* c. nagybecsű dalgyűjteménye. Ha restaurátorra, szövegíróra és ze-

neszerzőre találna *A' Tétényi Leány*, új mű születhetne az *Ötödfélszáz Énekek* dallamainak felhasználásával! A gazdag gyűjtemény színes, sokrétű zenei világból bő választék adódik: műdalokból, a 15. századig visszavezethető dallamokból, gyermek- és diákdalokból, virágénekekből, borivó- és táncnótákból, népdalokból és népiesekből. *Garay* Obsitosából daljáték lett. *Fazekas* Lúdas Matyija zenés színpadra került. Ide kívánczokra *A' Tétényi Leány* is, ha nem is átkomponált formában, de dalbetétekkel, táncdallamokkal ellátva: zenés, népies vígjátéknak. Előbbi két nagy sikerű darabnak elbeszélő költemény volt az alapja. Utóbbiban a friss szellemű párbeszéd és kacagató jelenetek adva vannak. Ha végignéznünk a szereplők során, szinte mindegyik illik a dal vagy tánc: Juli, az okos, fiatal tétényi leány, „Ráckevei Ferkó”, ifjú legény, „Ráckevei Öreg ember”, „Csizmázia és Varga”, „Lovas legény” paraszti szereplők. A rangosabbak közül: a tétényi Öregbíró és a „Budai Bíró”, „Trézi egy Udvari Leányka”, „Fodor, a Király komornyikja”, de talán még az „Udvari Cancellarius” és „Szilágyi Máté, Felső Örsi fíjatal Prépost” számára is akadna karakterükhöz, helyzetükhöz illő dal. A népi naiv képzelet szerint megjelenő ifjú Mátyás királyt sem „alacsonyítaná meg” sem a dal, sem a tánc. „A színnek gyakor és kemény változtatásai”, aligha okoznának gondot mai rendezőinknek. Inkább az len-ne az első leküzdendő nehézség, hogy az 1816-ban megjelent könyv nehezen hozzáférhető, az ország legnagyobb könyvtáraiban is ritkaságszámba megy. Kérdés, hogy a kisméretű (in 8°), 189 lapos irodalomtörténeti érdekességű könyvet nem lenne-e érdemes újra megjelentetni?

Pálóczi Horváth Ádám halálának ez évben van százötven éves évfordulója. (1820-1970). Sok ma is élő, énekelt dala, dalszövege mellett talán fel lehetne ébreszteni Csipkerózsza álmából *A' Tétényi Leány*-t? Hátha beválna a másfél százados jóslat, hogy „e' Darab a' Magyaroknak mindenkor lelkes mulatására fog szolgálni?” Nemcsak Tétényben és Budán, a cselekmény színhelyén, hanem Visegrádon, ahol keresik a Mátyással foglalkozó darabokat, Szentendrén, ahol nagy sikerrel „rúzzák le a port” régi theatrumi darabokról. Mindenütt, ahol szívesen hallgatnák a Mátyásról szóló adomákat, s örömmel tapsolnának a csavaros eszjárásnak és a „szép Nem” dialógusának.

KUNSZERY GYULA

Színház - Budán

A negyedszázados évfordulók sorozatában - úgy érezzük - méltánytalanság lenne nem megemlékezni egy érdemes, sajnos, rövid életű színházi vállalkozásról, a *Budai Színház*ról. Buda éppen hogy csak felszabadult, Pest még olyan messze volt tőle, mint Makó Jeruzsálemtől, a leendő Szabadság-híd ideiglenes faszerkezetét szovjet utászok még csak ácsolgatták, az utcákon még temetetlen lótetemek és kilőtt autórönsök heverték, az óvóhelyi szakáll még ott díszelgett ugyancsak megsoványodott képünkön, amikor a kissé korpulens termete ellenére is igen agilis Tapolczai Gyula hirtelenében összetoborzott, s pusztán a földrajzi adottság következtében összekovácsolódott színjátszó társaságával felütötte tanyáját a cisztercita atyák lágymányosi, Villányi úti neobarokk gimnáziumának dísztermében.

Eleinte csak vegyes műsorú matinékat rendeztek. Persze, hogy csak matinékat, hiszen villany még nem volt. A legelső alig egy-két héttel Buda felszabadulása után. Az iskolai környezet nagyon is stílusos volt, hiszen akkoriban szinte előlről kellett kezdeni mindent, a színházat a szerzetesi „iskoladrámánál”. Persze azért nem lenne igazságos a helyszínhez az iskolai előadások önképzőkörös, műkedvelő reminiszenciáit fűzni, mert ez a díszterem a maga nemében tökéletes kis kamaraszínház, jól felszerelt színpaddal és hatszáz személyes nézőtérrel.

A színházavató premieren, az első vegyes műsorú rendezvényen, valamint az utána következő előadásokon ezen sorok írója is jelen volt. A közönség téli-kabátba öltözött gyülekezett, mert még zimankós idő volt, a terem pedig fűtetlen. De aztán lassan-lassan átfűlt a lelkesedés, a színpadi kultúra melegétől. A műsor az Internacionálé eléneklésével kezdődött; 25 évi eltiltottság után kissé akadozottan ment a szöveg. De azért nem történt nagyobb gikszer, sőt még a szerzetesi gimnázium megszentelt falai sem dőltek össze. Azután Tapolczai elharsogta a „foltozott irhájú német zsoldosok” balladáját, s ennek a harcias

számnak mintegy dialektikus ellenpárja volt Tatjana levele Anyeginhez Bajor Gizi póztalan, de feledhetetlen muzsikájú felolvasásában. A hallgatónak az volt az érzése, hogy ez a levél így felolvasva egészen más irányba terelte volna Puskin verses regényének cselekményét: Anyegin nem utasíthatta volna vissza Tatjana megrázó szerelmi vallomását. Visszaemlékezünk még Páka Jolán hatásos énekszámaira és a Barna Ancimisoga László művész házaspárnak az akkori elesettségekben nagyon is elképző szívdörítő komédiázására.

Április derekán már megerősödött a színtársulat annyira, hogy bemutathatták Molnár Ferenc egyfelvonásosát, a *Marsallt* Ányos Ferenc rendezésében; május 4-én pedig már egy teljes estét betöltő darabban jelentkezhetek: *Heyermans* századfordulói holland író négyfelvonásos halászdrámáját, a *Reményt* adták elő. Maga a darab minden irodalmi értéke és kapitalizmusellenes célzatossága ellenére inkább csak a Horthy-korszak reakciósságához viszonyítva hathatott forradalmi merészségűnek, de az előadás - Abonyi Tivadar rendezésében és Upor Tibor díszletei közepette - kifogástalan volt. Hadd jegyezzük fel kegyeletes visszaemlékezésével a valóban áldozatos szereplőknek - azóta bizony már nagyon is megritkult - névsorát: Vízvári Mariska, Tapolczai Gyula, Szilágyi Szabó Eszter, Lázár Gida, Barna Anci, Haraszti Mici, Misoga László, Bessenyei Ferenc, Szederkényi Ada, Kovács Irma, Pető Endre, Bazsaj Lajos, Halasi Iván, Tarnay Vera.

Húsz nap múlva, május 25-én már új - illetve nagyon is régi - darabban jelentkeztek, a *Rang és* móddal. A Budai Színház „műsorpolitikájába” ezúttal belejátszott a családi hagyományok kegyeletes ápolása; a magyar biedermeiert élénk varázsoló darabnak a szerzője ugyanis, néhai való jó Szigeti József, Tapolczai Gyula dédapja volt. Előadása már határozott elkanyarodást jelentett a színház kezdeti „forradalmi” irányától, hiszen benne legfeljebb csak egy kis enyhe társadalomkritika fedezhető fel, a hajdani magyar úri osztály fő hibájának, a módtalan rang, a kastalan ernyő, a cifra nyomorúság életformájának kipelengérezése. A fentebb felsorolt nevekhez ebben a darabban újak is járulnak: Gyimesi Pálma, Bartos Gyula, Szegedi Szabó István.

Sajnos csak eddig tart a Budai Színház krónikája. Több darab előadásának